

RASY KONI

WZORZEC, HISTORIA, PRZEZNACZENIE

JESSICA BUNJES

WYDANIE DRUGIE

JESSICA BUNJES

RASY KONI

WZORZEC • HISTORIA • PRZEZNACZENIE

SPIS TREŚCI

WSTĘP 6

KONIE
GORĄCOKRWISTE 7

KUCE
I KONIE MAŁE 63

KONIE
ZIMNOKRWISTE..... 95

KONIE RAS CZYSTYCH
I KŁUSAKI..... 113

RASY SPECJALNE
I ZAGROŻONE..... 123

INDEKS 141

WSTĘP

Ludzie zajmują się końmi od ponad pięciu tysięcy lat. Traktują to zajęcie jako partnerstwo, współpracę, namiętność, zawód albo hobby. Praca ta przynosi również korzyści. Hodowla koni ma rozmaite oblicza i jest tak różnorodna jak same konie, które różnią się wielkością, maścią, budową, wagą, przeznaczeniem, charakterem i pochodzeniem. Faktem jest, że człowiek od niepamiętnych czasów fascynuje się końmi – byli z nim, kiedy odkrywał nowe światy, kiedy wyruszał na wyprawy wojenne i kiedy musiał ciężko pracować. Konie zawsze były dla człowieka również przyjaciółmi i partnerami, chociaż miały różne charaktery. Nie tylko udomowiony koń uczył się od człowieka. Także człowiek uczył się od konia.

Książka ta ma służyć informacją nie tylko tym, którzy chcieliby dowiedzieć się czegoś o poszczególnych rasach koni. Jest przeznaczona także dla tych osób, które o rasach już sporo wiedzą. W treściwej i przejrzystej formie opisano w niej ponad sto dwadzieścia uznanych międzynarodowo ras. Dzięki podziałowi na pięć kategorii – „Konie gorąckrwiste”, „Kuce i konie małe”, „Konie zimnokrwiste”, „Konie ras czystych i kłusaki” oraz „Rasy specjalne i zagrożone” – mamy możliwość szybkiego przyjrzenia się wybranym rasom. Opis każdej z nich uzupełniają piękne zdjęcia. Już na pierwszy rzut oka widać, jak fascynująca jest różnorodność koni na wszystkich kontynentach świata.

Ponieważ na świecie żyje kilkaset ras koni, musiałam dokonać subiektywnego wyboru tych, które prezentuję w tej książce. Próbowałam skoncentrować się na rasach moim zdaniem najważniejszych, a przy tym nie pominąć niektórych uroczych, egzotycznych, które na przykład odegrały ważną rolę w historii różnicowania ras.

Najważniejszym celem tej książki jest jednak przedstawienie koni w taki sposób, żeby ich portrety były rzetelne pod każdym względem.

Jessica Bunjes, marzec 2008

IBERYJSKI KOŃ SZLACHETNY

Altér real jest zaliczany do koni barokowych, ma kwadratową sylwetkę, wyniosły chód i jest koniem łatwo poddającym się zebraniu. W 1748 r. król Joao V założył stadninę w Altér do Chao (prowincja Alentejo). Celem stadniny było wyhodowanie na bazie koni hiszpańskich i ogierów portugalskich koni królewskich (real oznacza „królewski”), które nadałyby się zarówno do klasycznej jazdy wierzchem, jak i do walk byków. Kryzysy, takie jak kradzież całych stad przez oddziały Napoleona, który wyposażał swoje regimenty w konie altér real, oraz rewolucja portugalska, zdziętkowały rasę. Aby zapobiec całkowitemu jej wyginięciu, do krzyżowania użyto niefortunnie dobranych linii, między innymi arabsów, koni pełnej krwi angielskiej oraz hanowerów. Na skutek tych działań rasa altér real znalazła się na granicy upadku. W 1942 r. portugalski hipolog i hodowca dr Ruy d'Andrade doprowadził do odnowienia rasy, wprowadzając krew andaluzyjską (z linii Zapata). Zastosowano również chów wsobny. Dawna królewska stadnina Altér do Chao jest dziś stadniną państwową, a hodowlę kontroluje państwo portugalskie.

Wzorzec rasy

Pochodzenie: *stadnina Altér, Portugalia*

Związek hodowców: *Stadnina Państwowa w Altér do Chao, Portugalia*

Główny rejon hodowlany: *Portugalia*

Rozpowszechnienie: *Europa*

Wysokość w kłębie: *152–162 cm*

Maść: *wszystkie podstawowe, przede wszystkim gniada*

Cel hodowli: *silny, dobrze związany koń wierzchowy wpisany w kwadrat, z lekko garbatym, czasami prostym nosem, bujną długą grzywą, idealny do ujeżdżenia, wyższej szkoły jazdy i walk byków*

Temperament: *koń żywotny, mocny, zdolny, o zdecydowanym charakterze*

Zastosowanie: *walki byków, ujeżdżenie aż do wyższej szkoły jazdy*

Inne: *Założona w 1979 r. Portugalska Szkoła Sztuki Jeździeckiej do swoich znanych na całym świecie pokazów wykorzystuje prawie wyłącznie ogiery altér real.*

Kontakt: *Stadnina Państwowa w Altér do Chao, tel. 0035-1245610060*

Welsh pony w typie cob (grupa C)

Do 137 cm, zwarty i muskularny

Wszechstronny kuc o wyraźnym wyglądzie „walińczyka”. Używany zarówno przez dzieci, jak i dorosłych pod wierzch, do skoków, polowań, wycieczek i powożenia. Powstał ze skrzyżowania kuca walijskiego A (albo B) z cobem.

Welsh cob (grupa D)

Od 137 cm, brak ograniczeń wzwyż, na ogół 142–155 cm; typowa walijska, wyrazista głowa, krępy, przyjazny

Rodziny koń do jazdy wierzchem i do powożenia, w średniowieczu znany był jako welsh cart horse i powys horse. Używano go jako konia rycerskiego, do zaprzęgów i na farmach. Dziś ma bardzo wszechstronne zastosowanie.

Welsh partbred (grupa PB)

Od 137 cm, brak ograniczeń wzwyż, srokacze dozwolone; co najmniej 12,5% krwi z jednej z czterech grup welsha

Welsh partbreds są efektem krzyżowania kuców walijskich z końmi innych ras – przede wszystkim z arabami i końmi angielskimi pełnej krwi. Nowoczesny kuc wierzchowy jest zrównoważony, chętny do pracy i dzięki obszer- nym ruchom nadaje się pod wierzch oraz do powożenia. W Niemczech kuce walijskie półkwi są rejestrowane przez związki hodowlane jako niemiecki kuc wierzchowy.

kuca walijskiego jako kuca pociągowego i wierzchowego. Założycielem nowoczesnej hodowli kuców walijskich był siewek *Dyoll Starlight* (ur. 1894 r.), który ze względu na prze- kazywanie genów potomstwu stał się legendą jeszcze za życia, a jego imię pojawia się w wielu rodowodach. Podobnie było w przypadku *Coed Coch Glyndwr* i jego syna *Melloga*. W 1901 r. założono największe dziś w Wielkiej Bryta-

nii stowarzyszenie hodowlane Welsh Pony and Cob Society, które rok później wydało pierwszy tom swojej księgi stadnej obejmującej cztery grupy – A, B, C i D. Korzenie grupy B, C i D sięgają do pierwotnego welsh mountain pony (grupa A). Taki podział obowiązuje na całym świecie od 1948 r. W 1950 r. założono Welsh Partbred Register (PB), a w 1960 r. zamknięto księgę stadną.

INDEKS

Achał-tekiński (Turkmenistan)	58	Kłusak Orłowa (Rosja)	121
Aegidienberger (Niemcy)	69	Knabstrup (Dania)	34
Altér Real (Portugalia)	33	Konik polski (Polska, Białoruś)	91
American cream draft horse (USA)	130	Koń arabski półkwi (Arabia)	117
American miniature horse (USA)	135	Koń ardeński (Belgia)	111
American saddlebred (USA)	51	Koń ardeński z Palatynatu (Niemcy)	100
Andaluz (Hiszpania)	30	Koń berberyjski (Afryka Północna)	60
Angloaraby (Arabia)	117	Koń brabancki (Belgia)	112
Appaloosa (USA)	48	Koń bretoński (Francja)	105
Araby (Arabia)	114	Koń budionnowski (Rosja)	43
Australijski koń gorącokrwisty (Australia)	59	Koń doński (Rosja)	42
Bawarski koń gorącokrwisty (Niemcy)	21	Koń fiński (Finlandia)	40
Belgijski koń gorącokrwisty	26	Koń fryderyksborski (Dania)	131
Brytyjski koń gorącokrwisty (Wielka Brytania)	38	Koń heski (Niemcy)	9
Ciężki koń gorącokrwisty (Niemcy)	23	Koń islandzki (Islandia)	84
Cleveland bay (Wielka Brytania)	37	Koń jutlandzki (Dania)	107
Clydesdale (Szkocja)	103	Koń kabardyński (Rosja)	45
Connemara (Irlandia)	82	Koń karabachski (Azerbejdżan)	44
Comtois (Francja)	104	Koń mekleburski (Niemcy)	16
Criollo (Argentyna)	55	Koń niemiecki (Niemcy)	22
Curly horse (USA)	132	Koń norycki (Austria)	110
Dales (Anglia)	79	Koń północnoszwedzki (Szwecja)	108
Dartmoor (Anglia)	75	Koń Przewalskiego (Azja Centralna)	136
Döle (Norwegia)	122	Koń westfalski (Niemcy)	17
Duński koń gorącokrwisty (Dania)	39	Koń wirtemberski (Niemcy)	18
Exmoor (Anglia)	74	Koń z Camargue (Francja)	88
Falabella (Argentyna)	134	Królewski holenderski koń gorącokrwisty (Holandia)	24
Freiberger (Szwajcaria)	109	Kuc australijski (Australia)	92
Fryz (Holandia)	27	Kuc basuto (Afryka Południowa)	94
Hackney (Anglia)	77	Kuc dulmeński (Niemcy)	66
Haflinger (Włochy, Austria)	87	Kuc fell (Anglia)	78
Hanower (Niemcy)	8	Kuc gotlandzki (Szwecja)	86
Highland (Szkocja)	76	Kuc lewitzer (Niemcy)	68
Holsztyn (Niemcy)	10	Kuc mongolski (Mongolia)	138
Hucuł (Polska)	90	Kuc polo/koń polo (Argentyna)	124
Hunter (Irlandia, Wielka Brytania)	125	Kuc szetlandzki (Szkocja/Wyspy Szetlandzkie)	72
Irish draught (Irlandia)	36	Lipican (Słowenia)	28
Irlandzki koń gorącokrwisty (Irlandia)	35	Lusitano (Portugalia)	32
Kasztanowaty koń szwarcwaldzki (Niemcy)	98	Mały niemiecki koń wierzchowy (Niemcy)	65
Kerry bog pony (Irlandia)	83	Mangalarga marchador (Brazylia)	54
Kladrub (Republika Czeska)	29	Maremmano (Włochy)	62
Kłusak	120	Marwari (Indie)	93

Mérens (Francja)	89	Reński koń gorącokrwisty (Niemcy)	19
Missouri fox trotter (USA).	52	Reńsko-niemiecki koń zimnokrwisty (Niemcy).	97
Morgan (USA)	50	Selle français (Francja)	25
Mustang (USA)	49	Senner (Niemcy).	133
New forest (Anglia)	73	Shagya (Arabia)	115
Niemiecki koń sportowy (Niemcy).	14	Shire (Anglia)	101
Niemiecki kuc półkrwi szetlandzki (Niemcy)	71	Sorraia (Portugalia)	140
Niemiecki kuc wierzchowy (Niemcy)	64	Suffolk punch (Anglia)	102
Niemiecki pony klasyczny (Niemcy).	70	Szlezwicki koń zimnokrwisty (Niemcy)	99
Nonius (Węgry)	61	Szwedzki koń gorącokrwisty (Szwecja)	41
Norweski fiording (Norwegia)	85	Tarpan (Europa Środkowa i Wschodnia).	139
Oldenburg (Niemcy)	13	Tennessee walker (USA).	53
Paint horse (USA).	47	Tinker (Irlandia)	128
Palomino (Hiszpania)	127	Traken (Niemcy).	12
Paso fino (Puerto Rico).	57	Welsh cob (Wielka Brytania).	81
Paso peruano (Peru).	56	Welsh partbred (Wielka Brytania).	81
Pełna krew angielska (Wielka Brytania)	118	Welsh pony (Wielka Brytania).	80
Perszeron (Francja).	106	Welsh mountain pony (Anglia)	80
Pinto (Ameryka)	126	Welsh pony w typie cob (Wielka Brytania)	81
Południowoniemiecki koń zimnokrwisty (Niemcy)	96	Zweibrücker (Niemcy).	20
Quarter horse (USA).	46		

Skąd pochodzą konie criollo? Czym się wyróżnia koń brabancki? W jakich dyscyplinach najlepiej sprawdzają się kuce dales i dlaczego szwedzki koń gorąckrwisty odnosi tyle sukcesów w międzynarodowych konkursach? W tej bogato ilustrowanej książce przedstawiono sto trzydzieści ras koni, w tym konie gorąckrwiste (np. hanowery, holsztyny), kuce i konie małe (m.in. exmoor, new forest), zimnokrwiste (shire, suffolk punch), pełnej krwi angielskiej (folbluty) i czystej krwi arabskiej (araby) oraz klusaki (Orłowa, dôle). Osobny rozdział poświęcono rasom nietypowym i zagrożonym wyginięciem (np. koń Przewalskiego, falabella). Dzięki tej pozycji poznasz nie tylko wzorzec danej rasy – wielkość, maść, budowę, wagę, przeznaczenie i charakter konia – lecz także jej historię. W książce podano również adresy internetowe związków i klubów poszczególnych ras.

Jessica Bunjes (ur. 1972 r.) jest dziennikarką i pracuje m.in. jako redaktor dla wielu specjalistycznych czasopism hipologicznych. Jako rzeczniczka prasowa Księgi Stadnej Szlezwiku-Holsztyna/Hamburga, będącej oficjalnym stowarzyszeniem hodowców w północnych Niemczech, posiada wiedzę na temat różnych ras koni. Jessica Bunjes jeździ konno od wczesnego dzieciństwa, jest właścicielką koni gorąckrwistych oraz kuca.

Patroni medialni:

Konie i Rumaki

Miesięcznik
faunaflora
www.faunaflora.com.pl

Odwiądź nas w Internecie:
www.rm.com.pl

ISBN 978-83-7773-128-4

Cena 29,90 zł